

Mijn lief kijkt niet graag televisie met mij. Ik zucht teveel. Dat is waar, maar, vind ik zelf, niet onterecht. De meeste praatprogramma's zijn oppervlakkig, om van het gemiddelde human-interest programma nog maar te zwijgen. Ik word niet graag door mijn tv als een idioot aangesproken. Maar niets is zo riskant als reisprogramma's. Niets kan me zo de kast opjagen als de opgeklopte stoerdoenerij waarmee sommige televisiemakers benadrukken dat het toch wel straf is dat ze in zo'n gevaarlijk land durven rondlopen. Dus toen ik gisteren Vranckx in niemandsland aanzette, zocht mijn lief meteen dekking.

Ik heb geen enkele keer gezucht. Mogadishu is een van de gevaarlijkste steden ter wereld; dat voelde je in elk beeld, maar daar werd verder niet dik over gedaan. Dat was, helaas, een spijtig feit. Niet zozeer voor het comfort van de cameraploeg, maar vooral voor de mensen die daar wonen. En moeten leven met de dagelijkse realiteit dat Al Shabaab elke minuut een aanslag kan plegen. Overal. Toch proberen ze iets te maken van hun leven. Iets op te bouwen. Niet eens noodgedwongen, omdat ze nergens anders heen kunnen, nee, sommigen zijn zelfs vrijwillig teruggekeerd. Zoals Ahmed Jama, een succesvolle kok die in Mogadishu een keten restaurants opende, waarop al drie aanslagen gepleegd zijn. Toch blijft hij, ook al zitten zijn vrouw en kinderen in Engeland. Omdat hij gelooft in zijn land. Het wil helpen heropbouwen. En daar desnoods voor wil sterven.

Vranckx in Niemandsland is een ode aan de veerkracht van de mens. Die altijd weer rechtkrabbelt. Opstaat. En weer doorgaat. Precies dat drijft mij telkens weer naar landen en plaatsen waar het leven onwaarschijnlijk moeilijk is. Het klimaat bar, de omstandigheden onzeker. Die fascinatie voor de kracht van de mens. Die er, zelfs op zulke plaatsen, het beste van probeert te maken. Soms zelfs gelukkig is.

Uit welk land die mensen van de filmploeg eigenlijk kwamen, vroeg een oude herder in Somali-land aan de tolk. En of dat een rijk land was. In het lachje van Rudi hoorde ik de gêne die ik op zo'n moment vaak zelf voel. En ook zijn antwoord was herkenbaar. Ja, België is een rijk land. Maar de mensen die er wonen beseffen het niet. Ze klagen, zelfs daar. De herder kopte de bal elegant binnen. Hoelang zouden ze het hier uithouden, in zijn woestijn, waar het zo weinig regent dat ze de kinderen drinken moeten weigeren op slechte dagen? Gelaten voegde hij er aan toe: als het niet regent, verliezen we dieren en mensen. Dat is het leven hier.

Maar is er een toekomst voor een land als dit, waar de oorlog in het hoofd van elk mens wonden heeft geslagen? Is er nog een weg vooruit als het verleden zo zwaar weegt? Al even pragmatisch waren de woorden van Abdi Warabe, de oudste ouderling van het parlement van Somaliland: als twee clans een conflict hebben, moet de verliezer geduld hebben, en de winnaar toegeeflijk zijn. Alleen zo wordt het leven beter voor de overlevenden.